

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 62/2024-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Ivana Fiačana a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátska kancelária Mandzák a spol., s. r. o., Zámocká 5, Bratislava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 TdoV 3/2018 z 9. decembra 2019 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 31. júla 2023 domáha vyslovenia porušenia práva na spravodlivé súdne konanie a práva na rešpektovanie prezumpcie neviny podľa čl. 6 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 TdoV 3/2018 z 9. decembra 2019. Požaduje, aby bolo uznesenie najvyššieho súdu zrušené a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. Žiada tiež priznanie finančného zadosťučinenia v sume 50 000 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva nasledujúci skutkový stav veci:

3. Rozsudkom Špecializovaného trestného súdu Pezinok č. k. PK-2T 14/2013-13494 z 26. mája 2014 bol sťažovateľ uznaný vinným zo spáchania zločinu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona a obzvlášť závažného zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 a 3 písm. b), ods. 4 písm. a) s poukazom na § 140 písm. c) Trestného zákona vo viacčinnom súbahu s pokračovacím zločinom poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 a 3 písm. a), ods. 4 písm. b) Trestného zákona a ďalších trestných činov. Bol mu za to uložený súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 24 rokov.

4. V ústavnej sťažnosti na ozrejmienie skutkového stavu sťažovateľ poukazuje na to, že vo veci konajúci špecializovaný súd v konaní vedenom pod sp. zn. PK-2T 40/2012 na hlavnom pojednávaní 5. marca 2014 vykonal dokazovanie oboznámením svojho rozsudku sp. zn. PK-2T 40/2012 z 27. novembra 2012 týkajúceho sa obžalovaného [REDAKOVANÉ], ako aj rozsudku sp. zn. PK-2T 33/2013 zo 16. augusta 2013 týkajúceho sa obžalovaného [REDAKOVANÉ]. V oboch prípadoch rozhodovali totožní sudcovia špecializovaného súdu ako v predmetnej veci sťažovateľa (predsedníčka senátu

JUDr. Sabová a členovia senátu JUDr. Peteja a Mgr. Matel). Títo sudcovia rozhodli aj v prípade ďalšieho člena zločineckej skupiny rozsudkom sp. zn. PK-2T 32/2013 zo 16. augusta 2013. Vo všetkých prípadoch išlo o schválenie dohody o vine a treste s prokurátorom, pričom predmetom týchto rozsudkov bol i skutok právne kvalifikovaný ako zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona a išlo o tú istú zločineckú skupinu, za ktorú bol stíhaný sťažovateľ. Ďalej bol oboznámený rozsudok špecializovaného súdu sp. zn. BB-4T 202/2013 z 27. novembra 2012 (označenie roka v spisovej značke alebo označenie roka v dátume vydania rozsudku je zrejme mylné, keďže o veci, ktorá napadla v roku 2013, nebolo možné rozhodovať v roku 2012, pozn.) o schválení dohody o vine a treste s obžalovaným [REDAKOVANÉ]. Tento bol taktiež odsúdený za zločin podľa § 296 Trestného zákona a i v jeho prípade išlo o tú istú zločineckú skupinu, za ktorú bol stíhaný sťažovateľ. Tento rozsudok prijali sudcovia JUDr. Púchovský, JUDr. Truban a JUDr. Cabanová. Kľúčovým svedkom v konaní bol [REDAKOVANÝ], ktorý mal byť v zločineckej skupine hierarchicky jeho nadriadený. Trestné stíhania proti svedkovi boli zastavené uzneseniami prokurátora z 25. novembra 2013, 26. júna 2015 a zo 7. apríla 2016, a to postupom podľa § 215 ods. 3 Trestného poriadku. Ďalšie trestné stíhanie [REDAKOVANÝ] bolo zastavené uznesením prokurátora ešte 13. februára 2012, a to podľa § 218 ods. 1 Trestného poriadku s tým, aby sa v skúšobnej dobe podieľal na objasnení trestnej činnosti aj v trestnej veci sťažovateľa.

5. Proti rozsudku špecializovaného súdu podal sťažovateľ odvolanie.

6. Rozsudkom najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu sp. zn. 2 To 9/2014 z 26. novembra 2014 bol rozsudok špecializovaného súdu podľa § 321 ods. 1 písm. b) a d), ods. 3 Trestného poriadku zrušený okrem iného vo výroku o vine v oslobodzujúcej časti, ako aj vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu, pričom sťažovateľovi bol uložený súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 22 rokov.

7. Proti odvolaciemu rozsudku najvyššieho súdu podal sťažovateľ prostredníctvom obhajkyne dovolanie.

8. Uznesením päťčlenného senátu najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu sp. zn. 1 TdoV 3/2018 z 9. decembra 2019 bolo dovolanie sťažovateľa podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuté.

9. Podľa konštatovania najvyššieho súdu sťažovateľ podané dovolanie uplatnil z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), g), h) a i) Trestného poriadku (zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu; rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom; bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon na prejednávany trestný čin nepripúšťa; rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, pričom správnosť a úplnosť zisteného skutku dovolací súd nemôže skúmať a meniť).

10. Podľa dovolacieho súdu námietka sťažovateľa na arbitrárnosť odvolacieho rozsudku smerujúca proti samotnému odôvodneniu nie je relevantným dovolacím dôvodom s poukazom na § 371 ods. 7 Trestného poriadku. Odôvodnenia rozhodnutí vydaných vo veci je potrebné vnímať v ich súhrne, čo znamená, že ak sa súd vyššieho stupňa stotožňuje v plnom rozsahu s príslušnou časťou odôvodnenia súdu nižšieho stupňa, je akceptovateľné, aby na ňu len odkázal bez opakovania tej istej argumentácie.

11. Dovolací súd, reagujúc na námietky sťažovateľa o nevykonaní ním navrhnutých dôkazov na hlavnom pojednávaní konanom 15. apríla 2014, uviedol, že z ustálenej judikatúry vyplýva, že o porušení práva na obhajobu z dôvodu nevykonania niektorých dôkazov by bolo možné hovoriť len vtedy, ak by konajúci súd nerozhodol o dôkazných návrhoch, resp. žiadnym spôsobom by neodôvodnil ich odmietnutie, čo však nie je preskúmaný prípad.

12. Ďalej sťažovateľ namietal proti procesnému postupu pri výsluchu chráneného svedka [REDAKOVANÉ] pred špecializovaným súdom 12. a 16. septembra 2013 vykonanom prostredníctvom technických zariadení na prenos zvuku a obrazu (telemost), keď týmto postupom malo byť porušené jeho právo na obhajobu a zásada bezprostrednosti a ústnosti v trestnom konaní. Podľa názoru dovolacieho súdu samotná okolnosť, že ide o chráneného svedka, indikuje bezpečnostné riziká, ktoré sú najmä v prípade svedectva o násilnej trestnej činnosti „iným vážnym dôvodom“ v kontexte primeraného použitia § 134 ods. 1, resp. 3 Trestného poriadku. Výsluch prostredníctvom prenosového zariadenia procesne garantovaný účasťou náhradného sudcu pri výsluchu spĺňa všetky kritériá bezprostrednosti a nie je prekážkou uplatnenia práv sťažovateľa.

13. V súvislosti s namietaným nekritickým a neobjektívnym hodnotením výpovede „kajúcnika“ [REDAKOVANÉ], ktorú sťažovateľ označil za naučenú, prispôbenú a nehodnovernú s tým, že mu malo byť dočasne odložené vznesenie obvinenia bez splnenia potrebných zákonných podmienok, ako aj v súvislosti s ostatnými spolupracujúcimi osobami, u ktorých malo ísť o manipuláciu, resp. akési „kupčenie“ s výpoveďami s cieľom dosiahnuť benefity v rôznych podobách, pričom nedošlo ku skúmaniu motivácie takýchto výpovedí a ani k ich prevereniu, dovolací súd uviedol, že všetky tieto tvrdenia sú z pohľadu dovolacieho prieskumu irelevantné, a to buď (prevažne) pre ich skutkovú povahu, alebo pre nemožnosť ich podradenia pod ktorýkoľvek do úvahy prichádzajúci dôvod dovolania. Len prípadná námietka proti zákonnosti dôkazov by bola takou, ktorou by bol najvyšší súd povinný sa vecne zaoberať z pohľadu prípadného naplnenia dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku. Námietky proti hodnoteniu dôkazov z pohľadu ich dôveryhodnosti (rovnako ako aj hodnotenie z pohľadu dôležitosti toho-ktorého dôkazu) sú totiž námietkami zjavne skutkového charakteru, rovnako ako aj poukaz na nedostatky v dokazovaní, a to či už ide o údajné neodstránenie rozporov vo výpovediach, alebo údajné nevykonanie ďalších dôkazov („na preverenie“ už vykonaných). Z obsahu prvostupňového, ako aj druhostupňového rozsudku je zrejmé, že oba sudy sa dôsledne danou otázkou zaoberali, keď odôvodnenie odvolacieho rozsudku je vnímané v rámci vysporiadania sa s námietkami daného typu ako „podkladové“ (t. j. na tam uvedené súvisiace závery sa často odkazuje). Z pohľadu dovolacieho súdu je významná práve tá skutočnosť, že aj v prípade takýchto výpovedí (tzv. spolupracujúcich páchatel'ov) ide o zákonný dôkaz, ktorý je však potrebné podrobiť precíznemu hodnoteniu hodnovernosti (otázka stojaca už mimo rozsahu prieskumu dovolacieho súdu), a to s prihliadnutím na ostatné vo veci vykonané dôkazy, ako aj so zohľadnením ďalších dôležitých okolností.

14. Pokiaľ sťažovateľ namietol nedostatočné preskúmanie obžaloby zo strany špecializovaného súdu z hľadiska existencie závažných pochybení v prípravnom konaní, dovolací súd poukázal na to, že ide len o všeobecné konštatovanie bez akéhokoľvek presne špecifikovaného dopadu, a preto ako také nie je podraditeľné pod žiaden do úvahy prichádzajúci dôvod dovolania.

15. Podľa názoru sťažovateľa jeho právo na obhajobu bolo porušené aj tým, že hoci si za obhajkyňu zvolil JUDr. Cakovú, pri jednotlivých úkonoch v rámci prípravného konania bola obhajkyňa

substitučne zastúpená advokátskym koncipientom v rozpore s Trestným poriadkom, keďže sťažovateľ bol stíhaný za obzvlášť závažný zločin a nachádzal sa vo väzbe. Podľa názoru dovolacieho súdu ide o námietku, pri ktorej nebola splnená podmienka uvedená v § 371 ods. 4 Trestného poriadku, teda že táto okolnosť bola sťažovateľovi známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr počas odvolacieho konania. Rovnaký záver sa vzťahuje na námietku, podľa ktorej obhajobe nemal byť poskytnutý dostatočný čas na prípravu záverečnej reči.

16. Sťažovateľ označil za nezákonne získaný dôkaz písomný zápisník, ktorý mal byť vydaný orgánom činným v trestnom konaní údajne v júni 2011 svedkom [REDAKOVANÉ] pri jeho zadržaní a do spisu bol prokurátorom doložený až v priebehu hlavného pojednávania, čo má navodzovať dojem možnej manipulácie s dôkazmi, resp. sa tým nepochybne bránilo v uplatnení obhajobných práv, keďže tento dôkaz pri ukončení vyšetrovania nebol v spise k dispozícii. Podľa konštatovania dovolacieho súdu skutočnosti vyplývajúce zo zápisníka vydaného 24. júna 2011 [REDAKOVANÉ] vyšetrovateľovi boli podporne použité len pri odôvodňovaní skutku, za ktorý bol napokon odsúdený iba [REDAKOVANÉ] (nebol teda použitý ako dôkaz pri odôvodňovaní odsúdenia sťažovateľa).

17. Podľa názoru sťažovateľa mu bol uložený neprimerane prísny trest odňatia slobody bez dostatočného odôvodnenia a pri nedôslednej aplikácii § 34 ods. 4 a 5 Trestného zákona. Dovolací súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že vo vzťahu k výroku o treste možno v dovolaní účinne namietat' len to, že bol uložený trest mimo zákonnej sadzby alebo taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný čin nepripúšťa, čo však nie je daný prípad.

18. Sťažovateľ vyslovil tiež presvedčenie, že v konaní neboli jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností preukázané subjektívne, ale ani objektívne znaky príslušných skutkových podstatí. Dovolací súd k tomu uvádza, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nie je určené na revíziu skutkových zistení všeobecných súdov nižšieho stupňa.

19. Napokon sťažovateľ namietal nerešpektovanie zásady totožnosti skutku uvedeného v bode I rozsudku špecializovaného súdu. Dovolací súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že vykonané zmeny skutkových viet sú odrazom výsledkov dokazovania, pričom totožnosť skutku je zachovaná, ak ide aspoň sčasti o totožné konanie alebo aspoň sčasti o totožný následok.

20. V súvislosti so zákonnou dvojmesačnou lehotou na podanie ústavnej sťažnosti podľa § 124 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažovateľ uvádza, že ústavná sťažnosť je podaná včas, keďže dovolacie uznesenie najvyššieho súdu mu bolo doručené ako príloha prípisu špecializovaného súdu sp. zn. PK-2T 14/2013 z 1. júna 2023, a to len na základe jeho žiadosti z 31. mája 2023 s tým, že ku skutočnosti, z akého dôvodu mu dovolacie uznesenie najvyššieho súdu nebolo zaslané skôr, nie je možné sa vyjadriť, keďže špecializovaný súd teraz trestným spisom nedisponuje, pretože ho zapožičal inému súdu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

21. Podľa názoru sťažovateľa porušenie práva na rešpektovanie prezumpcie nevinoty podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru a porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v tejto veci spolu úzko súvisia. Porušenie prezumpcie nevinoty podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru namietá sťažovateľ z dôvodu, že špecializovaný súd vykonal dokazovanie prečítaním listín (rozsudkov

o schválení dohody o vine a treste so spolupracujúcimi obvinenými), pričom je podstatné, že predmetom týchto rozsudkov bol okrem iného aj skutok kvalifikovaný ako zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona, avšak zo skutkovej vety rozsudkov nevyplývalo, že vina sťažovateľa nebola zákonným spôsobom preukázaná a bude predmetom samostatného dokazovania (m. m. uznesenie Súdneho dvora Európskej únie sp. zn. C-709/18). Dôsledkom takéhoto postupu na verejne prístupnom hlavnom pojednávaní bol sťažovateľ prezentovaný ako vinný minimálne zo zločinu podľa § 296 Trestného zákona.

22. Pokiaľ ide o porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľ napáda predovšetkým nedostatok neustrannosti sudcov špecializovaného súdu, ktorý je daný aj porušením prezumpcie neviny podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru z dôvodu prijatia rozsudkov, ktorými došlo k schváleniu dohody o vine a treste so spolupracujúcimi obvinenými. K strate neustrannosti došlo aj z dôvodu prečítania týchto rozsudkov ako listinných dôkazov na hlavnom pojednávaní vo veci sťažovateľa. Ďalším samostatným dôvodom je prevzatie výsledkov dokazovania z predchádzajúceho konania a vykonanie dôkazov prečítaním rozsudkov týkajúcich sa iných odsúdených za ten istý skutok, za ktorý bol neskôr odsúdený sťažovateľ. Aj tento dôvod vylúčenia sudcov vychádza z potreby zachovania súladnosti rozhodnutia vo veci sťažovateľa s predchádzajúcimi rozhodnutiami.

23. Ak sudcovia JUDr. Sabová, JUDr. Peteja a Mgr. Matel prijali rozsudky, ktorými došlo k schváleniu dohôd o vine a treste so spoluobvinenými sťažovateľa za skutok týkajúci sa zločineckej skupiny, potom nemohli byť neustranní vo vzťahu k sťažovateľovi, minimálne čo sa týka tohto skutku a jeho právnej kvalifikácie. Mali totiž záujem zachovať súlad svojich predchádzajúcich rozhodnutí s neskorším rozhodnutím vo veci sťažovateľa. Z hľadiska týchto sudcov neprichádzalo preto do úvahy napr. rozhodnutie, že zločinecká skupina neexistovala, resp. nespĺňala právnu kvalifikáciu zločinu podľa § 296 Trestného zákona.

24. Nevyhnutnou podmienkou na spáchanie zločinu podľa § 296 Trestného zákona je aj existencia minimálne dvoch ďalších osôb (teda celkom najmenej troch osôb), ktoré tvoria zločineckú skupinu. Na to, aby bola ustálená vina z tohto zločinu, musia byť nevyhnutne ustálené tri osoby ako členovia zločineckej skupiny. Ak teda všeobecný súd schválil dohodu o vine a treste so spolupracujúcimi svedkami za zločin podľa § 296 Trestného zákona, musel mať ustálené minimálne ďalšie dve osoby ako členov zločineckej skupiny. Inými slovami, schválením dohody o vine a treste boli „odsúdené“ minimálne ďalšie dve osoby zo spáchania tohto zločinu.

25. Za samostatný dôvod porušenia čl. 6 ods. 1 dohovoru považuje sťažovateľ skutočnosť, že bol usvedčený len na základe výpovedí spolupracujúcich osôb (tzv. „kajúcnikov“). Išlo hlavne o výpovede ██████████, ktorý získal absolútnu beztrestnosť za usvedčenie spoluobvinených, pričom v čase realizácie jeho výpovede vo vzťahu k sťažovateľovi mal uloženú povinnosť objasňovať skutkový stav aj vo veci sťažovateľa. ██████████ preto mal prinajmenšom dôvod na to, aby získal beztrestnosť vo forme zastavenia trestného stíhania. Výpovede takýchto svedkov sa musia hodnotiť s náležitou opatnosťou a vedomím rizík. Mali by sa preveriť všetky aspekty „dohody o spolupráci“ vrátane jej zákonnosti a vierohodnosti s intenzitou priamo úmernou významu výhody, ktorá sa výmenou za poskytnutý dôkaz získa.

26. Odôvodnenia rozsudkov špecializovaného súdu a najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu sa sústredili len na všeobecné úvahy o legálnosti výpovedí spolupracujúcich osôb bez toho, aby sa konkrétne zaoberali ich výhodami. Za ústavne neakceptovateľný treba podľa sťažovateľa

považovať najmä postup najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu, ktorý sa odmietol zaoberať zákonnosťou týchto svedkov s odôvodnením, že by to presiahlo jeho právomoc. Uviedol totiž, že aj v prípade takýchto osôb (tzv. spolupracujúcich páchatel'ov) ide o zákonný dôkaz, ktorý je však potrebné podrobiť precíznemu hodnoteniu hodnovernosti, čo však už stojí mimo rozsahu prieskumu dovolacieho súdu.

27. Najvyšší súd ako dovolací súd mal podľa názoru sťažovateľa ústavnú povinnosť zaoberať sa tým, či v prípade spolupracujúcich svedkov boli dodržané štandardy spravodlivosti súdneho konania v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru. Túto povinnosť si však nesplnil.

28. Ani z jedného z odôvodnení rozhodnutí všeobecných súdov nevyplývajú žiadne úvahy o tom, aká bola konkrétna motivácia svedkov spolupracovať s orgánmi činnými v trestnom konaní, aké konkrétne výhody dostali, nebolo hodnotené, či ide o primerané alebo neprimerané výhody. Pri konkrétnych výpovediach nebolo poukázané na iné dôkazy, ktoré by konkrétnu výpoveď podporovali, resp. jej odporovali. Takéto odôvodnenie jednoznačne porušuje čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

29. Ústavný súd zo správy špecializovaného súdu z 9. februára 2024 zistil, že uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1 TdoV 3/2018 z 9. decembra 2019 bolo expedované odsúdeným, oslobodeným, poškodeným a prokurátorovi Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky 4. februára 2020. Dňa 2. marca 2020 bola špecializovanému súdu vrátená zásielka adresovaná sťažovateľovi do ústavu v Ilave s vyznačením neprevzatia zásielky v odbernej lehote. V spise sa nenachádza záznam o opätovnom zasielaní predmetného uznesenia sťažovateľovi. Následne na základe žiadosti sťažovateľa z 31. mája 2023 bolo predmetné uznesenie najvyššieho súdu doručené obhajcovi sťažovateľa 5. júna 2023. Vychádzajúc z uvedeného, je ústavný súd toho názoru, že ústavná sťažnosť sťažovateľa bola podaná v zákonnej lehote.

30. Ústavnú sťažnosť treba považovať sčasti za neprípustnú (body 21 až 24) a sčasti za zjavne neopodstatnenú (body 25 až 28).

31. Jednoduchým porovnaním námietok uplatnených sťažovateľom v dovolaní (body 9 až 20) s námietkami uplatnenými v ústavnej sťažnosti (body 21 až 28) možno bez akýchkoľvek pochybností konštatovať, že námietky uplatnené v ústavnej sťažnosti v bodoch 21 až 24 sťažovateľ v podanom dovolaní neuviedol. Nenamietal teda proti skutočnosti, že boli oznámené rozsudky o schválení dohody o vine a treste medzi prokurátorom a „kajúcnikmi“ týkajúce sa aj zločinu podľa § 296 Trestného zákona, za ktorý bol stíhaný aj sťažovateľ, a rovnako netvrdil ani nedostatok nestrannosti členov senátu špecializovaného súdu z dôvodu, že pred rozhodovaním v jeho veci rozhodovali aj vo veciach „kajúcnikov“. Tým menej tvrdil, že by v konaní pred špecializovaným súdom uplatnil námietku zaujatosti konajúcich sudcov, hoci mu bolo známe, že tí istí sudcovia rozhodovali v skorších veciach o schválení dohôd medzi „kajúcnikmi“ a prokurátorom.

32. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

33. Podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť, ak sťažovateľ preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

34. Tieto skutočnosti vo svojich dôsledkoch znamenajú, že sťažovateľ síce možnosť podania dovolania proti odvolaciemu rozsudku najvyššieho súdu využil, avšak námietky vyplývajúce z bodov 21 až 24 v podanom dovolaní neuplatnil. Z materiálneho hľadiska vzaté teda vlastne možnosť podania dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku v daných súvislostiach nevyužil, čo zakladá neprípustnosť ústavnej sťažnosti vo vzťahu k týmto námietkam. K tomu treba dodať, že sťažovateľ ani len netvrdil (tým menej preukazoval), že v podanom dovolaní tieto námietky neuplatnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa, a preto ani neprichádzal do úvahy prípadný možný postup ústavného súdu podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

35. Odlišná je situácia vo vzťahu k námietkam sťažovateľa uplatňovaným v bodoch 25 až 28. Čo sa týka týchto námietok, treba ústavnú sťažnosť považovať za zjavne neopodstatnenú.

36. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri ktorého predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

37. Podľa čl. 124 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

38. Námietky sťažovateľa uvedené v ústavnej sťažnosti a vyplývajúce z bodov 25 až 28 sú do určitej miery „príbuzné“ s námietkami, ktoré uplatnil v podanom dovolaní (pozri bod 13). V dovolaní, ako aj v ústavnej sťažnosti totiž namieta nedôveryhodnosť „kajúcnika“ [REDACTED] a nedostatočné preverenie rozhodujúcich skutočností potrebných pre zodpovedné hodnotenie jeho výpovedí.

39. Najvyšší súd ako dovolací súd považoval námietky vyplývajúce z bodu 13 (úvodná časť) za také, ktoré smerujú proti hodnoteniu dôkazov z pohľadu ich dôveryhodnosti. Hodnotil ich teda ako námietky zjavne skutkového charakteru, ktoré však (ako také) stoja mimo rozsahu prieskumnej právomoci dovolacieho súdu. Dovolací súd považuje za významnú tú skutočnosť, že aj v prípade výpovedí tzv. spolupracujúcich páchatel'ov ide o zákonné dôkazy, ktoré je však potrebné podrobiť

precíznemu hodnoteniu ich hodnovernosti, a to s prihliadnutím na ostatné vo veci vykonané dôkazy, ako aj so zohľadnením ďalších dôležitých okolností (bod 13 – záverečná časť).

40. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti nijako nespochybňuje názor dovolacieho súdu, podľa ktorého jeho námietky vyplývajúce z bodu 13 treba považovať za námietky skutkového rázu, teda za také, ktoré smerujú proti skutkovým záverom, ku ktorým dospeli špecializovaný súd a najvyšší súd ako odvolací súd. Rovnako nespochybňuje ani názor, podľa ktorého výpovede „kajúcnikov“ (tzv. spolupracujúcich páchatel'ov) treba považovať za legálne dôkazy. Namieta totiž iba to, že sa nestačilo sústrediť len na všeobecné úvahy o legálnosti výpovedí svedkov bez toho, aby sa všeobecné súdy konkrétne zaoberali výhodami, ktoré títo svedkovia získali. Dovolací súd mal podľa názoru sťažovateľa ústavnú povinnosť zaoberať sa tým, či v prípade tzv. spolupracujúcich páchatel'ov boli dodržané štandardy spravodlivosti súdneho konania v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru, čo sa však nestalo (pozri body 26 a 27).

41. Možno súhlasiť so sťažovateľom v tom, že bolo povinnosťou špecializovaného súdu a najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu zaoberať sa tým, či v prípade hodnotenia výpovedí tzv. spolupracujúcich páchatel'ov boli alebo neboli dodržané štandardy spravodlivosti súdneho konania v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru. Naproti tomu za neakceptovateľný treba považovať jeho názor, podľa ktorého sa touto otázkou mal zaoberať najvyšší súd ako dovolací súd v rámci plnenia ústavných povinností.

42. Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

43. Vychádzajúc z nespornej skutočnosti, že námietka dôveryhodnosti výpovedí tzv. spolupracujúcich páchatel'ov (najmä „kajúcnika“ [REDACTED] je skutkovou otázkou, ktorú dovolací súd vzhľadom na § 371 ods. 1 písm. i) časť vety za bodkočiarkou Trestného poriadku preskúmať nemôže, je z pohľadu ústavného súdu celkom zrejmé, že pokiaľ sťažovateľ trval na námietkach proti rozsudkom špecializovaného súdu a najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu vyplývajúcich z bodu 13, mal ústavnou sťažnosťou napadnúť nie dovolacie uznesenie najvyššieho súdu (keďže tieto námietky skutkového rázu nemôže preskúmať), ale jeho odvolací rozsudok (keďže v odvolacom konaní na rozdiel od dovolacieho konania sú námietky proti zisteniu skutkového stavu prípustné a vecne preskúmateľné).

44. Na základe už uvedených úvah bolo potrebné dospieť k záveru o zjavnej neopodstatnenosti tej časti ústavnej sťažnosti, ktorá sa týkala námietok uvedených v bodoch 25 až 28.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. februára 2024

Peter Molnár
predseda senátu